

Opis problemu badawczego: W ciągu ostatnich lat miary i procedury ewaluacji niezwykle głęboko przeniknęły do naszego życia. Napotykamy je w miejscu pracy, w sektorze publicznym i w życiu prywatnym. Miary i procedury ewaluacji nie są jednak zupełnie neutralne, ale oddziałują na instytucje i pracujących w nich ludzi - wpływają na sposób w jaki się zachowują i na to jak wyznaczają swoje cele. Dlatego procedury ewaluacji, poza udzielaniem nam informacji o zachodzących w danym obszarze procesach i poddawaniu ich ocenie, stały się także potężnym narzędziem przekształcania i konstruowania różnych obszarów rzeczywistości w myśl celów przyjętych przez ich twórców.

Również w nauce systemy ewaluacji stały się podstawowym narzędziem dystrybucji środków i realizowania celów polityki naukowej poprzez wskazywanie porządnych zachowań i efektów. Wiemy, że zarówno lokalne, jak i krajowe systemy ewaluacji mogą kształtować sposoby w jakie naukowcy się ze sobą komunikują (jak i co publikują), a nawet tematy, jakie podejmują w swoich badaniach.

W badaniach wpływu, jaki ewaluacja wywiera na naukowców, zakłada się zatem dwie strony komunikacji – z jednej strony mierzących, którzy wyznaczają cele i kryteria, z drugiej, mierzonych, którzy dostosowują się bądź nie do wprowadzonych kryteriów. Polski system szkolnictwa wyższego i nauki pozwala jednak skomplikować ten obraz i inaczej pomyśleć relację między tymi dwiema stronami.

Cel: Dlatego też niniejszy projekt zakłada, że skoro zachowanie tego sztywnego podziału w polskim przypadku nie jest możliwe ze względu na zaangażowanie środowiska we współtworzenie systemu ewaluacji nauki, potrzebujemy dynamicznego sposobu rozumienia systemu ewaluacji, który przygląda się szeregowi tworzących go relacji. Dynamikę tych relacji usiłuje natomiast zrozumieć przez perspektywę konfliktu między różnymi sposobami wartościowania aktywności akademickich przez naukowców i twórców systemów ewaluacji. Zatem celem niniejszego badania jest rozwinięcie takiego ujęcia problemu, który pozwala śledzić te relacje i wyjaśniać ich dynamikę.

Opis badań: W celu zbadania tego procesu posługuję się przykładem ewaluacji w naukach biologicznych w latach 1990-2020. W ramach prowadzonych badań przyjrzę się dyskusji jaka toczy się wokół ewaluacji badań, jak również przeprowadzę 30 wywiadów z przedstawicielami dyscypliny, dziekanami i członkami ciał pośredniczących odpowiedzialnych za ewaluację badań naukowych, w których trakcie będę pytał o sposób wartościowania przez naukowców ich aktywności oraz o to jak wartości te odzwierciedlane są w systemie ewaluacji.

Spodziewane efekty: Moje badania pomogą nam lepiej zrozumieć jak systemy ewaluacji badań naukowych kształtują krajobraz dyscypliny naukowej – jakie obszary są cenione i rozwijane, a jakie obszary aktywności schodzą na dalszy plan. Dzięki temu będziemy lepiej rozumieć wpływ, jaki ewaluacja badań naukowych wywiera na możliwość odtwarzania dyscypliny w jej różnorodności.